

नामांक

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--

UP-71-संस्कृतम् (T.L.)

प्रारम्भिक शिक्षा पूर्णता प्रमाण पत्र परीक्षा, 2020

**PRARAMBHIK SHIKSHA PURNATA
PRAMAN-PATRA PARIKSHA, 2020**

कक्षा-8

तृतीय भाषा-संस्कृतम्

Question Paper No.
प्रश्न-पत्र क्रमांक
15-26-045

No. of Questions/ कुल प्रश्नों की संख्या: 25

Time/समय: 2.30 होरा

No. of Printed Pages/कुल मुद्रित पृष्ठों की संख्या: 08

Maximum Marks/पूर्णांक: 80

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः —

- (1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामांकाः अनिवार्यतः लेखनीयाः।
(परीक्षार्थी सर्वप्रथम अपने प्रश्न-पत्र पर नामांक अनिवार्यतः लिखें।)
- (2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः।
(सभी प्रश्न हल करना अनिवार्य हैं।)
- (3) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराणि उत्तरपुस्तिकायामेव लेखनीयानि।
(सभी प्रश्नों के उत्तर दी गई उत्तर पुस्तिका में ही लिखें।)
- (4) एकस्य प्रश्नस्य सर्वेषां भागानाम् उत्तराणि एकत्र एव लेखनीयानि।
(एक प्रश्न के सभी भागों के उत्तर एक साथ ही लिखें।)
- (5) प्रश्नक्रमांकः एकतः अष्टौ यावत् बहुविकल्पीय प्रश्नानाम् उत्तराणि सूचीं निर्माय एकत्र उत्तरपुस्तिकायामेव लेखनीयानि।
(प्रश्न संख्या 1 से 8 तक बहुविकल्पीय प्रश्नों के उत्तर उत्तरतालिका बनाकर एक साथ उत्तर पुस्तिका में ही लिखें।)

1. ते तु यौतकलुब्धकाः सन्ति। अस्मिन् वाक्ये सर्वनामपदम् अस्ति – (1)
- (क) ते
(ख) सन्ति
(ग) तु
(घ) यौतकलुब्धकाः
2. किन्तु तस्य मनः प्रियायामेव अनुरक्तः आसीत्। रेखांकित पदे उपसर्गोऽस्ति – (1)
- (क) आ
(ख) उप
(ग) अनु
(घ) प्र
3. विष्णुःअसत्यं न वदति। रिक्तस्थाने उचितम् अव्ययं लिखत – (1)
- (क) तत्र
(ख) कदापि
(ग) एव
(घ) सर्वदा
4. अधोलिखितपदेषु 'क्त' प्रत्यययुक्तं पदम् अस्ति – (1)
- (क) पठितुम्
(ख) लिखितः
(ग) गत्वा
(घ) कृतवान्
5. वीणा.....धारिणीमभयदां। रिक्त स्थानं पूरयत – (1)
- (क) तुषारः
(ख) पुस्तक
(ग) कुन्दम्
(घ) इन्दुः

6. शल्यक्रियायाः जनकः अस्ति -

(1)

- (क) सुश्रुतः
- (ख) श्रीकृष्णः
- (ग) चरकः
- (घ) वाग्भट्टः

7. स्वयं फलानि न खादन्ति -

(1)

- (क) वृक्षाः
- (ख) वारिवाहाः
- (ग) नद्यः
- (घ) जलम्

8. गम्भीरमुद्रया चिन्तयति -

(1)

- (क) केसरीसिंहः
- (ख) करणसिंहः
- (ग) गोपालसिंहः
- (घ) भूरसिंहः

9. सन्धिविच्छेदं कुरुत -

(1+1=2)

- (क) परोपकाराय = +
- (ख) कर्मण्येव = +

10. निर्देशानुसारं क्रियापदं लिखत -

(1+1=2)

- (क) "सेव्" धातु - लटलकार - प्रथमपुरुष - एकवचनम्
- (ख) "वद्" धातु - लटलकार - प्रथमपुरुष - बहुवचनम्

11. अधोलिखितपदयोः प्रयोगेण एकैकं वाक्यं लिखत -

(1+1=2)

- (क) सह
- (ख) अभितः

12. सोनारदुर्गं स्वर्णमयपीतपाषाणैः निर्मितम् अदभुतं दुर्गम् अस्ति ।

(2)

अत्र रेखांकितपदयोः विशेषणं विशेष्यं च पदं पृथक्कुरुत ।

13. उचित - शब्देन सह मेलनं कुरुत -

(1/2×4=2)

(क) मासाः	(अ) षट्
(ख) अयने	(ब) सप्त
(ग) सप्ताहस्य दिवसाः	(स) द्वादश
(घ) ऋतवः	(द) द्वे

14. रेखांकितपदानां स्थाने कोष्ठके लिखितानि पदानि चित्वा प्रश्ननिर्माणं कुरुत -

(क) तेन प्रेरिताः सर्वे नेतारः । (केन/कः) (1)

(ख) सोमदत्तः मूको जातः । (किम्/कः) (1)

15. कोष्ठके दत्तानि संज्ञापदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत -

(1×4=4)

(क) एकतःप्रति अनुरक्तिः ।	(राज्ञीं/राज्ञी)
(ख) एकस्तुकिन्तु शास्त्रविमुखः ।	(बुद्धिमानं/बुद्धिमान्)
(ग) ते त्रयः अपिउत्थाय मारिताः ।	(सिंहस्य/सिंहेन)
(घ)वृक्षाद् अवतीर्य गृहं गतः ।	(सुबुद्धिः/सुबुद्धेः)

16. अधोलिखितप्रश्नानाम् उत्तराणि पूर्णवाक्येन लिखत -

(1×4=4)

- (क) कतिपुत्राः बुद्धिरहिताः आसन्?
- (ख) रावतरत्नसिंहस्य विवाहः कया सह अभवत्?
- (ग) मगधदेशस्य नृपः कः आसीत्?
- (घ) विश्वस्य प्राचीनतमा पर्वतमाला का?

17. अधोलिखितप्रश्नानाम् उत्तराणि एकपदेन लिखत -

(1×4=4)

- (क) कः लभते ज्ञानम्?
- (ख) क्रोधात् किं भवति?
- (ग) सर्वधनं प्रधानम् किम्?
- (घ) गङ्गाजलं कीदृशं वर्तते?

18. अधोलिखित – पदानि चित्वा गीतस्य पूर्तिं कुरुत –

(1×4=4)

(क्रीडायै, जनसेवायै, परमशिवा, इदमखिल)

हरिमन्दिरम्शरीरम्, धनशक्ती..... ।

यत्र चवनराजः, धेनुर्माता ॥

19. सुमेलनं कुरुत –

(1×4=4)

(क)

(ख)

(अ) प्ररित्राणाय

(1) स्मृतिविभ्रमः

(ब) सम्मोहात् भवति

(2) साधूनाम्

(स) धर्मसंस्थापनार्थाय

(3) प्रणश्यति

(द) बुद्धिनाशात्

(4) सम्भवामि युगे युगे

20. चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः पदानि च प्रयुज्य चत्वारि वाक्यानि लिखत –

(4)

(अस्माकं, छात्र – छात्राश्च, अध्यापकाः, द्वादशकक्षाः, पञ्चशतं छात्राः)

अथवा

मञ्जूषायां लिखितानां शब्दानां सहाय्येन कथां लिखत -

($\frac{1}{2} \times 8 = 4$)

(शिष्यः, परीक्षार्थम्, पण्डितः, विद्याभ्यासार्थम्, बुद्धिमान्, नास्ति, अत्रैव, सर्वव्यापी)

काशीनगरे एकःअस्ति। 'पण्डितसमीपम् एकःआगच्छति।

शिष्यः वदति - "आचार्य! अहंआगतवान्। पण्डितः शिष्यबुद्धि.....

पृच्छति - वत्स! देवः कुत्र अस्ति?" शिष्यः वदति - गुरो! देवः कुत्र।

कृपया भवान् एव वदतु। सन्तुष्टः गुरु वदति - देवः सर्वत्र अस्ति। देवः.....!

त्वम्.....अतः विद्याभ्यासार्थम्.....वस।

21. अधोलिखित - वाक्यानां क्रमायोजनं कुरुत -

(4)

(1) रामेण सह सीता लक्ष्मणः चापि वनम् अगच्छताम्।

(2) रामः वनम् अगच्छत्।

(3) रावणः सीताम् अपहरत्।

(4) रामः रावणं ससैन्यम् हतवान्।

22. अधोलिखितस्य पद्यस्य हिन्दीभाषायां भावार्थः लेख्यः -

(8)

पिबन्ति नद्यः स्वयमेव नाम्भः, स्वयं न खादन्ति फलानि वृक्षाः।

नादन्ति शस्यं खलु वारिवाहाः, परोपकाराय सतां विभूतयः।।

अथवा

न चौरहार्यं न च राजहार्यं, न भ्रातृ भाज्यं न च भारकारि।

व्यये कृते वर्धत एव नित्यं, विद्याधनं सर्वधनं प्रधानम्।।

23. 'वीराङ्गना हाडीरानी' अथवा 'संहतिः श्रेयसी पुंसां' कथासारं हिन्दीभाषायां लिखत।

(8)

24. निर्देशानुसारं पदानि स्वीकृत्य 'भारतदेशः' विषयोपरि निबंधं लेखनम् कुरुत - (8)

(भारतवर्षः, अस्माकं, जन्मभूमिः, विविध - रत्नानां जननी, प्राकृतिकी शोभा, हिमालयः, मुकुटमणिः)

अथवा

रिक्तस्थानानि पूरयित्वा प्रार्थनापत्रं लिखत -

(सहसा, विगतरात्रितः, आगन्तुम्, माध्यमिक, कारणेन, अवकाशं, माम्, सुरेशः)

सेवायाम्,

प्रधानाचार्यमहोदयाः,

राजकीय आदर्श उच्चविद्यालयः,

जयपुरम्।

महोदयाः,

विनम्रनिवेदनम् अस्ति यत्अहंज्वरपीडितः अस्मि।

अतः विद्यालयम्असमर्थः अस्मि। एतेनकृपया दिवसत्रयस्य

.....स्वीकृत्यअनुग्रहणन्तु भवन्तः।

दिनाङ्क -

भवदीय शिष्यः

अष्टमी कक्षायां 'अ वर्गः'

25. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानामुत्तराणि संस्कृत - भाषायां लिखत - (8)

विद्या सर्वेषां श्रेष्ठं धनमस्ति। तेन एव मनुष्यो भवति अन्यथा विद्यारहितो पशुः अस्ति। इदं धनं चौराश्चोरयितुं बान्धवाश्च विभाजयितुं न शक्नुवन्ति। व्यये कृते इदं धनं सर्वदा वर्धते।

विदेशगमने विद्या परमसहायिका भवति।

(क) उपर्युक्तगद्यांशस्य उचितं शीर्षकं लिखत।

(ख) किं धनं श्रेष्ठम् अस्ति?

(ग) व्यये कृते किं वर्धते?

(घ) विद्या कुत्र परमसहायिका भवति?